

Huvudman

Botkyrka kommun
medborgarcenter@botkyrka.se

Beslut

Datum 2026-09-28

Dnr SI 2025:10699

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av anpassade grundskolan Fittjarektorsområde AGR i Botkyrka kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 12 mars 2026

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast **torsdag den 12 augusti 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Botkyrka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Botkyrka kommun ska vidta följande åtgärder

Legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2027/2028 med avseende vilka lärare som undervisar samt vilka ämnena och årkurser dessa undervisar i. Om huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet ska huvudmannen i redovisningen ange vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på samt inkomma med en motivering kring varför bestämmelsen är tillämpligt i det aktuella fallet. Dokumentation av rekryteringsförsök, inklusive annonser som gjorts under perioden 28 september 2026 till och med den 12 augusti 2026 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 13–15 a och 16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare [behörighetsförordningen]).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser undervisningen bedrivs under ledning av lärare och arbetet mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@stockholm.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:10699) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en tillsyn av Fittjarektorsområde AGR i Botkyrka kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande lärare och arbetet mot kränkande behandling.

Skolinspektionen har den 12 mars 2026 beslutat att förelägga Botkyrka kommun att senast den 10 augusti 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande lärare och arbetet mot kränkande behandling.

Botkyrka kommun har den 11 augusti 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och har därefter inkommit med ytterligare kompletteringar. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Botkyrka kommun har följt föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 12 mars 2026 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Fittjarektorsområde AGR inte uppfyllde författningarnas krav gällande att undervisningen ska bedrivas under ledning av lärare samt att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Huvudmannen uppger i sin redovisning att den anpassade grundskolan har under läsåret 2026/2027 indelat eleverna i två grupper, elever som går i årskurserna 4–6 och i årskurserna 7–9, och att samtliga ämnen bedrivs av lärare. Huvudmannen har också inkommit med klassscheman för klass 4–6 och klass 7–9. Av klassscheman framgår vem som undervisar klasserna i respektive ämne. Av klassscheman framkommer vidare att undervisningen i de olika klasserna samt ämnena bedrivs av lärare.

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Huvudmannen uppger i sin redovisning att huvudmannen har för avsikt att bedriva undervisningen med de lärare som redan är anställda på skolan och tillägger att det inte finns någon undantagsregel i skollagen att tillämpa som kan ge stöd för detta beslut. Huvudmannen uppger vidare att det inte finns några andra legitimerade lärare som är behöriga att undervisa i den anpassade grundskolan att tillgå inom huvudmannens organisation.

Huvudmannen har den 18 augusti 2026 inkommit med legitimation för den lärare som bedriver undervisning i klass 4–6. Av lärarens legitimation framgår att läraren är behörig att undervisa i ämnet moderna språk, franska, i den anpassade grundskolan. Av lärarens legitimation framgår även att läraren är behörig att undervisa i ämnesområdet kommunikation i den anpassade grundskolan. I en komplettering den 26 augusti 2026 uppger huvudmannen att samtliga elever utom en i klass 4–6 läser ämnesområden.

Huvudmannen uppger att läraren som undervisar i klass 7–9 just nu läser andra året på speciallärarutbildningen med inriktning intellektuell funktionsnedsättning. Huvudmannen har den 18 augusti 2026 inkommit med lärarens studieintyg av vilket framgår att läraren påbörjade speciallärarutbildningen den 1 september 2025 och att läraren genomför utbildning på halvtid och att hen har i nuläget genomfört halva sin utbildning.

Huvudmannen har den 11 augusti 2026 inkommit med en annons gällande rekrytering av legitimerad och behörig lärare i hem- och konsumentkunskap. Huvudmannen uppger dock att det inte fanns några behöriga lärare bland de sökande.

Rättslig reglering

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

I skollagen avses med begreppet undervisning sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

För att vara behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 krävs utöver en behörighetsgivande lärarexamen, även att läraren har en speciallärarexamen med specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning. Kravet på speciallärarexamen gäller inte lärare som har avlagt en äldre behörighetsgivande examen om den omfattar inriktning eller specialisering mot utvecklingsstörning (inriktning eller specialisering mot intellektuell funktionsnedsättning). Läraren måste därutöver vara behörig att undervisa i det ämne han eller hon undervisar i. För att bli behörig att undervisa i anpassade grundskolan i årskurs 7–9 gäller samma behörighet som för att undervisa i grundskolan mot arbete i årskurs 4–6. En sådan lärare är endast behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. Läraren är dessutom behörig att undervisa i det eller de ämnesområden för vilket ett sådant ämne är relevant. (2 kap. 13–16 §§ förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s.

262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165, s. 261). Att en skola har tillräckligt med lärarresurser, både vad gäller omfattning och kvalitet, är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla en hög kvalitet (prop. 2013/14:112, s. 47).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framkommer det att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165 s. 268f).

Det framgår vidare i förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652f).

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Botkyrka kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen bedrivs under ledning av lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Skolinspektionen bedömer att Botkyrka kommuns verksamhet vid Fittjarektorsområde AGR fortfarande inte uppfyller författningarnas krav gällande att bara den som har legitimation och behörighet får bedriva undervisningen om inte någon undantagsbestämmelse är uppfylld.

Av utredningen framgår att huvudmannen visserligen har annonserat för en behörig lärare i hem- och konsumentkunskap. Samtidigt uppger huvudmannen att denne har för avsikt att bedriva undervisningen med de lärare som redan är anställda på skolan, detta trots att det inte finns någon undantagsregel i skollagen att tillämpa. Av utredningen framgår bland annat att läraren som undervisar i klass 7–9 förvisso är legitimerad grundskollärare men saknar behörighet att bedriva undervisning i den anpassade grundskolan. Av utredningen framgår vidare att läraren påbörjat en speciallärarutbildning med inriktning intellektuell funktionsnedsättning, men att läraren har halva utbildningen kvar. Vidare framkommer att läraren som undervisar klass 4–6 visserligen är legitimerad speciallärare med inriktning intellektuell funktionsnedsättning, men läraren har endast behörighet att bedriva undervisning i ämnesområdet Kommunikation.

Av skollagen och förarbeten framgår att huvudregeln är att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning. Om det inte finns någon sådan lärare att tillgå inom huvudmannens organisation får en annan lärare bedriva sådan undervisning. Användandet av olegitimerade och obehöriga lärare ska endast ske undantagsvis och sådana lärare får högst undervisa ett år i sänder. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en legitimerad och behörig lärare för den aktuella undervisningen. Härvid ingår bland annat att försöka rekrytera behöriga lärare så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuell skolform, ämnen och årskurser.

Av utredningen framgår att huvudmannen använder sig av obehöriga lärare utan att någon undantagsbestämmelse är uppfylld. Det framgår vidare att huvudmannen inte har genomfört några rekryteringsförsök av legitimerade och behöriga lärare, förutom i hem- och konsumentkunskap, trots att det finns andra lärare som inte är behöriga att undervisa i de ämnen och årskurser som de undervisar i. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen fortsatt inte ser till att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av behöriga lärare. Att lärare genomför en pågående speciallärarutbildning föranleder inte en annan bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Botkyrka kommuns verksamhet vid Fittjarektorsområde AGR uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen ska bedrivas av

legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 12 mars 2026 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Fittjarektorsområde AGR inte uppfyllde författningarnas krav gällande arbetet mot kränkande behandling. Detta då det framkom att personal inte alltid anmälde uppgifter om kränkande behandling till rektorn.

Huvudmannen uppger i sin redovisning den 11 augusti 2026 att personalen den 18 maj 2026 deltagit kompetensutveckling i det digitala verktyg som huvudmannen använder för att anmäla kränkande behandling.

Huvudmannen uppger vidare att personalen har fått arbetstid avsatt varje vecka, under arbetslagsmöten, för att skriftligt anmäla kränkande behandling till rektorn. Vidare uppger huvudmannen att personalen under två tillfällen haft samtal och diskussion i syfte att skapa samsyn gällande vad som är kränkande behandling. Huvudmannen uppger att det under perioden 12 mars 2026 till den 12 juni 2026 inkommit 13 anmälningar om kränkande behandling.

Skolinspektionen har därefter, och efter att redovisningen kommit in, informerat huvudmannen om att ny lagstiftning avseende skyldigheten att anmäla kränkande behandling trätt i kraft den 1 augusti 2026.

Skolinspektionen har också informerat huvudmannen om att den nya lagstiftningen kommer att beaktas vid uppföljningen av tillsynsbeslutet i den delen av beslutet som avser att anmäla kränkande behandling. Med anledning av ändrad lagstiftning har Skolinspektionen begärt huvudmannen att komplettera sin redovisning. I kompletteringen uppger huvudmannen att personalen på skolan fått information om den nya lagstiftningen om att de nu har en skyldighet att informera rektorn när de får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling och att detta ska ha skett den 14 augusti 2026. Huvudmannen uppger vidare att personalen även fått arbeta med case gällande den nya lagstiftningen under ett APT-möte den 27 augusti 2026.

Rättslig reglering

Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att informera rektorn om detta. En rektor som får reda på att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Erica Underwood

Beslutsfattare
Signerat av: Erica Underwood

X Åsa Jansson

Föredragande
Signerat av: Åsa Jansson